

N:o 51.

Af herr **K. G. Karlsson** i Göteborg **m. fl.**, *i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående förändring af tullsatserna å socker m. m.*

Det torde icke lida något tvifvel, att det i alla kretsar, som icke äro ekonomiskt intresserade uti sockerindustrien, väckt stor tillfredsställelse, att regeringen genom propositionen n:o 10 visat, att den har ögonen fästade på, hvad som försiggår inom nämnda industri. Ännu större hade nog tillfredsställelsen varit, om icke behovet af ökade statsintäkter förmått Kungl. Maj:t att, vid valet mellan de olika utvägar, som erbjuda sig, då det gäller att för framtiden öfverflytta något af sockertrustens allt för högt uppdrifna vinst på det allmänna, bestämma sig för en höjning af skatten. Den sänkning af tullen, som samtidigt föreslås, innebär ju nämligen endast ett hinder för att industrien skulle kunna öfvervältra skatteförhöjningen på konsumenterna. Det kungl. förslaget afser alltså icke att åstadkomma någon reducering af sockerpriset till förmån för den konsumerande allmänheten utan endast att bereda staten en ökad inkomst. Hade det däremot varit möjligt att åstadkomma enbart en sänkning af tullen, skulle en synnerligen välbehöflig lättnad kommit allmänheten till godo, och detta vore så mycket önskligare som för närvarande snart sagdt alla lifsmedelspriser äro synnerligen höga. Emellertid har, som sagdt, behovet af ökade statsinkomster tvungit regeringen att besluta sig för en skatteförhöjning, så anordnad, att den, utan att förhöja sockerpriset, öfverflyttar en del af industriens oskäligen vinst i statskassan. Det torde då vara deras plikt, som inse betydelsen af att icke den enskilde får tillskansa sig allt för stora fördelar på det allmännas bekostnad, att samla sig kring grundtanken i Kungl. Maj:ts förslag, äfven

om ett flertal bland dem skulle hysa samma åsikt som vi, nämligen att ännu bättre hade varit, om den kungl. prop. innehållit förslag enbart om en sänkning af tullen. Genom yrkanden i flera olika riktningar skulle man allt för mycket försvaga deras position, som önska att begränsa skyddet för landets sockerbruksnäring till vinnande af det ändamål, som därmed ursprungligen afsetts, nämligen bibehållandet af den inhemska produktionen för den inhemska konsumtionen. De skarpa angrepp, som redan riktats mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, visa tydligen, att det kräfvades enighet bland dem, som gilla dess syfte.

Vi vilja därför icke yrka någon ändring i hvad Kungl. Maj:t föreslagit rörande höjning af sockerskatten.

I betraktande af de svårigheter, som sockerfabrikerna i Öster- och Vestergötland ha att kämpa emot, vilja vi icke heller motsätta oss den skattelindring, som Kungl. Maj:t för dessa fabriker föreslagit, ehuru det nog kan ifrågasättas, om det är klokt att stödja företag, som sättas i gång utan hänsynstagande till förefintliga fakta. Grundarne af sistnämnda fabriksföretag borde nämligen haft reda på, att de affärer, som redan förut funnos i denna bransch, hade tillräckliga resurser att förse landet med dess sockerbehof och att tillfälle till export icke förefinnes.

Men om vi sålunda i allt vilja stödja Kungl. Maj:ts förslag, se vi oss dock ej förhindrade att tillse, huruvida icke samtidigt med att åt statsverket beredes ökade inkomster äfven någon lindring kunde åstadkommas i den skattebörda, landet måst åtaga sig till förmån för sockerindustrien.

Af de beräkningar, som återfinnas i Kungl. Maj:ts prop. n:o 10, framgår, att merkostnaden för framställning af raffinadsocker här i landet, jämförd med kostnaderna för samma fabrikation i Tyskland och Frankrike, skulle vara 11,42 kr. per 100 kgr. Denna merkostnad är beräknad med ledning af uppgifter lämnade af Svenska sockerbruksaktiebolagets chef, och man kan nog, såsom äfven framhålles i Kungl. Maj:ts proposition, vara förvissad, att uppgifterna icke innehålla för låga siffror. Då det i den kungl. prop., sid 13, säges, att »fullt rationellt ordnadt skulle tullskyddet gifvetvis icke sättas högre, än att detsamma gäfvade den svenske sockerfabrikanten säkerhet för att han erhöles ersättning för den del af produktionskostnaden, som öfverstege produktionskostnaden för socker från konkurrerande länder», så skulle man ju, då den, såvidt vi förstå, mycket samvetsgranna och likväl med frikostig hand gjorda utredningen ledde till ofvannämnda resultat rörande merkostnaden, kunnat vänta, att den kungl. prop. inneb-

rit förslag om tullens nedsättning icke till 14 utan till 12 öre. Äfven med ett sådant förslag skulle den svenske fabrikanten haft en bättre ställning i konkurrensen än den utländske, då utom marginalen af 58 öre pr. 100 kg. som för industrien i dess helhet dock betyder öfver en half million kronor, för den utländske konkurrenten tillkommer frakt och speditjonskostnader från hans land till Sverige, som sammanlagdt knappt torde kunna sättas lägre än 1 kr. per 100 kg. När härtill kommer, att det material för frågans bedömande, som är lämnadt af industriens förste målsman, torde hänföra sig till förhållandena, sådana som de voro innan verkningarne af industriens fullständiga konsolidering visat sig, så bör man kunna draga den slutsatsen, att en sänkning af tullskyddet med ytterligare två öre per kg. utöfver hvad Kungl. Maj:t föreslagit icke vore oberättigadt.

För bedömande af frågan, huru hög tullen å raffineradt socker bör ställas här i landet, förtjänar det möjligen att erinra sig, att den skillnad i tull för å ena sidan oraffineradt och å den andra raffineradt socker, som de sockerexporterande stater, hvilka äro med i sockerkonventionen, förbundet sig att hålla, är högst 50 centimes (36 öre) per 100 kg. Här i landet anser sig raffineringindustrien, hvilken, såsom äfven i Kungl. Maj:ts proposition framhålles, är oberoende af klimatoriska förhållanden, icke kunna undvara ett skydd af 4 kronor pr. 100 kg.

Vi äro fullt medvetna om, att ett förslag att sänka tullen å raffineradt med ytterligare 2 öre pr kg. utöfver hvad Kungl. Maj:t föreslagit skall mötas af ett skarpt motstånd från dem, som äro direkt intresserade i sockerindustrien, och man skall säga, att industrien omöjligen kan reda sig med ett tullskydd af endast 12 öre pr kg. Därför må redan nu erinras därom, att *hvarje* åtgärd, som vidtagits i syfte att för landet minska bördorna för sockerindustriens upprätthållande, från sockerindustriens målsmän mötts med klagorop af liknande innehåll. Så var det hvarje gång det gällde att under råvarubeskattningens dagar höja den beräknade utbytesprocenten; så äfven då förslag framkom om öfvergång från råvarubeskattning till konsumtionsskatt. Ja, när den senaste sockerskatteskommittén föreslog ett slags kombinerad af råvaru- och fabrikatskatt, så uttalade en framstående representant för sockerindustrien och ledamot af kommittén, att om icke lättnader bereddes de mindre sydsvenska fabrikerne, så skulle dessa icke kunna reda sig. Faran skulle naturligtvis blifva ännu större, om man beslöte sig för en ren konsumtionsskatt. Detta var år 1904. Ett år senare framlade emellertid Kungl. Maj:t och

antog Riksdagen icke desto mindre ett förslag till ren konsumtionsskatt, som t. o. m. var förenadt med en tullsänkning, utan några extra eftergifter åt de mindre sydsvenska fabrikerne. Någon fara för dessa fabrikers bestånd har dock icke försports, utan i stället konsoliderade sig förra året hela den sydsvenska sockerindustrien till ett för våra förhållanden oerhördt starkt bolag, med ett aktiekapital af 135 millioner kronor. Då det i den kungl. prop. upplyses, att verkligt inbetalda aktiemedel i detta bolag icke ens uppgått till 45 millioner, borde verkligan delägarne i sockertrusten icke vänta, att landet och den konsumerande allmänheten skola vara beredda att ordna så, att utdelningen å bolagets aktier skall hålla sig vid samma höga procent, som man varit van vid inom vissa bolag tillhörande sockerindustrien. Redan en ränta af 3 proc. å 135 millioner skulle ju motsvara 9 proc. å det verkliga, inbetalda kapitalet.

Denna de olika bolagens fullständiga konsolidering förenklar emellertid skatte- och tullspörsmålet högst väsentligt — vi tala i detta sammanhang icke om fabrikerne i Öster- och Vestergötland — ty den skillnad, som man tidigare tvangs att göra mellan råsockerfabriker och raffinaderier, förlorar nu realiter sedt all betydelse; likaledes behöfver ingen egentlig hänsyn tagas till om rörelsen verkligan skulle drifvas med mindre förtjänst vid någon enskild fabrik, emedan detta uppväges af den större förtjänsten på andra fabriker. En bland trustbildningens starka sidor är ju för öfrigt den, att en till trusten hörande fabrik, som är mindre rentabel, till och med kan helt och hållet nedläggas och rörelsen koncentreras på de fabriker, som ha de största förutsättningarna att lämna god vinst. Äfven härtill bör hänsyn tagas då det gäller att beräkna möjligheterna för sockerindustrien att reda sig med ett mindre skydd än det nu bestående.

Då vi alltså ämna föreslå, att raffinadtullen måtte sänkas med 2 öre utöfver hvad Kungl. Maj:t föreslagit, kunde ju ifrågasättas, huruvida icke äfven sänkning borde vidtagas beträffande råsockertullen. Detta tro vi emellertid vara så mycket mindre nödvändigt som vår motion endast afser att förskaffa allmänheten ett billigare konsumtionssocker, och priset härå väl måste anses regleras uteslutande af priset å den utländska marknaden plus raffinadtullen. Atminstone bör detta vara fallet i vårt land, där numera råsockertillverkningen och raffineringen bedrifvas af ett och samma bolag.

I Kungl. Maj:ts proposition föreslås, att det måtte öfverlätas åt Kungl. Maj:t att bestämma den dag, då de i propositionen föreslagna nya tull-

satserna skola vinna tillämpning, och framhålles i samband härmed, att detta tillvägagångssätt förordas, emedan det är nödigt, att de föreslagna ändrade bestämmelserna träda i kraft redan under loppet af innevarande år, på det att det med skatteregleringen närmast afsedda ändamålet, eller ökade intäkter för 1909 års statsreglering, måtte vinnas. Då emellertid icke samma skäl föreligger för att den ytterligare sänkning af tullen å raffinadsocker, som vi härmed gå att föreslå, skall träda i kraft redan under detta år, och då det kan vara af vikt för industrien, att icke allt för stora ändringar omedelbart inträda, ha vi tänkt oss, att den af oss härmed föreslagna tullsänkningen icke skulle träda i kraft tidigare än den 1 januari 1909. Detta vårt förslag förorsakar ingen ändring i förordningen ang. beskattning af socker och icke heller i hvad Kungl. Maj:ts förslaget rörande § 9 i tulltaxeunderrättelserna.

På grund af hvad vi anført och med hänvisning till den utredning rörande sockerfrågans läge i vårt land, som återfinnes i Kungl. Maj:ts proposition n:o 10, få vi alltså härmed föreslå,

att Riksdagen måtte besluta, att utöfver den sänkning af tullen å raffineradt socker, som föreslås i Kungl. Maj:ts prop. n:o 11, ytterligare nedsättning af sagda tull skall äga rum med 2 öre sålunda, att tullsatsen å raffineradt socker från och med den 1 januari 1909 bestämmes till 12 öre per kilogram.

Stockholm den 25 januari 1908.

K. G. Karlsson. Erik Röing. S. H. Kvarnzelius.

Jacob Larsson. Karl M. Lindh. Oscar Berg.

Robert Johansson. M. Matsson. Rob. Karlsson.

P. Hörnstén. Joh. Nydal.